

Middels deze reactie wordt gericht aandacht gevraagd voor een verduidelijking in de Wet op het financieel toezicht (Wft) en het Burgerlijk Wetboek (BW 7 titel 2a), in relatie tot gebouwgebonden verduurzamingsdiensten.

Dergelijke diensten betreffen langjarige energieprestatiediensten waarbij betalingen uitsluitend plaatsvinden zolang de afgesproken prestatie wordt geleverd. Dit model sluit naadloos aan op beleidsdoelen op het gebied van energiebesparing, CO₂-reductie en circulaire economie en vormt een kansrijke aanjager voor groene groei, waarbij het de potentie heeft een van de dragers te zijn voor de veel geambieerde cultuurverandering in de bouw- en installatiesector.

Hoewel in de bestaande wetgeving doorlopende dienstverlening - waarbij de consument gehouden is in termijnen te betalen zolang de doorlopende dienstverlening plaatsvindt - reeds is uitgezonderd van de definitie van krediet, (h)erkent de Autoriteit Financiële Markten (AFM) onvoldoende de specifieke aard en waarborgen van deze innovatieve prestatiegerichte (gebouwgebonden) contractvorm en kwalificeert zij deze als regulier (persoonsgebonden) consumentenkrediet. Onder dergelijke interpretatie van de wetgeving is het niet mogelijk om dit model op een aantrekkelijke en werkbare manier aan particuliere woningeigenaren aan te bieden. Alleen een expliciete verduidelijking in de wet kan deze belemmering wegnemen en de benodigde juridische zekerheid bieden.

De hier voorgestelde wetgeving biedt nu een unieke kans om dit op te lossen, juist ook vanwege de gelijktijdigheid met de implementatie van o.a. de herziene richtlijn energie-efficiëntie (EED), waarin expliciet wordt opgeroepen om juridische belemmeringen voor energieprestatiecontracten weg te nemen. Het voorstel is daarom om, via deze implementatiewet, expliciet vast te leggen dat (gebouwgebonden) verduurzamingsdiensten die voldoen aan vooraf gedefinieerde voorwaarden, buiten de reikwijdte van de Wft en BW7 titel 2a vallen.

De hierna volgende ‘onepager’ met bijlagen, onderbouwt dit voorstel en bevat concrete suggesties voor wetsaanpassing.

Wat is het onderwerp?

De gebouwgebonden verduurzamingsdienst voor bestaande woningen is erop gericht om verregaande woningverduurzaming voor meer particuliere woningeigenaren aantrekkelijk, betaalbaar en toegankelijk te maken en tegelijkertijd het voor de aanbodzijde interessant te maken om ook voor het particuliere (renovatie) segment daadwerkelijk te investeren in de ontwikkeling en realisatie van integrale prestatiegerichte concepten, ketenintegratie en circulariteit.

Waar loopt het vast?

De AFM (h)erkent de specifieke intentie met bijbehorende waarborgen van het innovatieve prestatiecontract niet of onvoldoende. Zij kwalificeert het contract als regulier persoonsgebonden krediet en acht de betreffende wet- en regelgeving van toepassing. Daarbij hanteert zij ten aanzien van vergunningverlening haar reguliere visie gelijk aan die voor persoonsgebonden kredieten. Daardoor is het in de praktijk onmogelijk om bij grondgebonden woningen in particulier eigendom het beoogde aantrekkelijke en betaalbare prestatiegerichte circulaire dienstverleningsconcept met het juiste kwaliteits- en ambitieniveau aan te bieden.

Wat is er nodig?

Een dusdanige verduidelijking in de reikwijdte van de Wet op het financieel toezicht (Wft) en Burgerlijk Wetboek 7 (BW 7) titel 2a dat het zonder twijfel is dat deze niet van toepassing zijn op (gebouwgebonden) verduurzamingsdiensten die voldoen aan de vooraf gedefinieerde vereiste eigenschappen en prestaties.

Wat kunnen we ermee bereiken?

- Aantrekkelijk en toegankelijk maken van verregaande woningverduurzaming voor meer woningeigenaren
- Verbeterde innovatiekracht op integrale netbewuste verduurzamingsconcepten voor bestaande woningen door grotere afzetmarkt
- Intrinsieke incentive voor cultuurverandering en doorontwikkeling van prestatiegericht en circulair samenwerken in de bouw- en installatiesector
- Ontsluiten van additionele geldstromen voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving
- CO₂-neutrale bouwstromen investeerbaar maken
- Meer en verbeterde mogelijkheden om daadwerkelijke bouwstromen en renovatietreintjes te organiseren ook bij woningen in particulier eigendom
- Betere planbaarheid en inzetbaarheid van schaarse capaciteit met naar de toekomst toe ook verbeterde voorspelbaarheid
- Voorsorteren op een bloeiende circulaire economie in de bouw- en installatiesector

Overall draagt het bij aan de versnelling en verdieping van verduurzaming van de bestaande bouw richting de doelstellingen voor CO₂-reductie en circulariteit in samenhang met verbeterde consumentenbescherming i.r.t. prestaties, en aan de implementatie van de Energy Efficiency Directive (EED) en Europese Richtlijn energieprestatie van gebouwen (EPBD).

Wat is het concrete verzoek?

Het concrete verzoek aan de regering in het algemeen, en de minister van Financiën in het bijzonder, is om middels de voorliggende ‘implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet’ expliciet te verduidelijken dat (gebouwgebonden) verduurzamingsdiensten, voor zover deze voldoen aan een set vereisten, zijn uitgezonderd van de reikwijdte van de Wft en BW7 titel 2a.

Bijlagen

In bijlage 1 wordt zeer beknopt de huidige status van gebouwgebonden verduurzamingsdienst in Nederland geschetst, in bijlage 2 de relevante Europese context en in bijlage 3 de concrete suggestie hoe het kabinet invulling zou kunnen geven aan het verzoek. Voor de volledigheid worden in bijlage 4 alternatieve routes verkend. Tot slot in bijlage 5 een beknopte schets van de voedingsbodem voor de verdere ontwikkeling als genoemde belemmering is opgelost.

Bijlage 1: Status Gebouwgebonden Verduurzamingsdienst in Nederland	2
Bijlage 2: Europese context	3
Bijlage 3: Concrete suggestie.....	5
Bijlage 4: Is een andere route sneller en kansrijk?.....	7
Bijlage 5: Hoe verder als de nadere duiding er is, voedingsbodem voor vervolg	8

Bijlage 1: Status Gebouwgebonden Verduurzamingsdienst in Nederland

Gemeente Amersfoort heeft - als uitkomst van een zorgvuldig meerjarig ontwikkeltraject van de samenwerkende Eemland-gemeenten in samenwerking met ROM Utrecht Region (en daarvoor Economic Board Utrecht), Provincie Utrecht en met bijdragen en ondersteuning van EIT Climate KIC – reeds in 2020 een publieke borgstelling aanbesteed voor de selectie van een serviceprovider voor een pilot met het aanbieden van een gebouwgebonden verduurzamingsdienst, feitelijk zijnde een gebouwgebonden energieprestatiecontract in de vorm van een dienst met vereisten ten aanzien van minimale energieprestaties bij gemaximeerde lasten, die voldoet aan een gedefinieerde set van voorwaarden.

Het instrument en de pilot hebben op hoog niveau breed draagvlak bij relevante stakeholders¹ – inclusief ondersteuning van BZK met een subsidie voor de doorontwikkeling² - maar staat on hold zolang de AFM de toepasselijkheid van Nederlandse wet- en regelgeving rondom consumentenkrediet ten aanzien van deze gebouwgebonden verduurzamingsdienst, op een andere manier interpreteert dan vanuit de diverse (Europese) ambities en ontwikkelingen m.b.t. verduurzaming en circulariteit van de gebouwde omgeving en specifiek de EED en EPBD, passend zou zijn.

Alleen het Rijk kan met een nadere duiding van haar wet- en regelgeving op dit onderwerp, hier een andere wending aan geven en de juridische zekerheid creëren die voor grootschalige investeringen nodig is. Vanuit Europa lijkt de ruimte voor een dergelijke duiding er in voldoende mate te zijn en gezien de context is het logisch deze ruimte te benutten. Zie ook bijlage 2.

Voor meer informatie over het concept verwijzen we graag naar de position paper “Koersen op de juiste context voor gebouwgebonden verduurzamingsdiensten”³

¹ Ter illustratie: positief ontvangen door de Bouwcoalitie als stuurgroep van de 50 partners van De Bouwagenda (2020), gezamenlijke oproep aan de ministers ondertekend door bestuurders van alle provincies, meer dan zestig gemeenten en met ondersteunend schrijven van de bestuurders van Bouwend Nederland, Techniek Nederland, NVDE, Nederlandse Verwarmingsindustrie, Stroomversnelling, Consumentenbond en Vereniging Eigen Huis (2022), in reactie op de internetconsultatie voor het Social Climate Fund wederom expliciet door meerdere van deze partijen benoemd en onderschreven (2025)

² In het programma ‘Doorontwikkeling en opschaling gebouwgebonden verduurzamingsdienst met publieke sturing’ van ROM Utrecht Region

³ <https://acrobat.adobe.com/id/urn:aaid:sc:EU:ef039431-b0ac-484a-b39e-8c3e9b8b4a3c>

Bijlage 2: Europese context

Relatief recent zijn zowel de Consumer Credit Directive⁴ (CCD), Energy Efficiency Directive⁵ (EED) als Energy Performance of Buildings Directive⁶ (EPBD) herzien. Het is nu aan de lidstaten om (tenminste de verplichte elementen van) deze herzieningen te implementeren in landelijk beleid en wet- en regelgeving.

Ook recent is de European Energy Efficiency Coalition⁷ gelanceerd. De doelstellingen van de coalitie zijn het creëren van een gunstig marktklimaat voor investeringen in energie-efficiëntie en het opschalen van de particuliere financiering die nodig is voor energie-efficiëntie om de energie- en klimaatdoelstellingen van de EU voor 2030 en 2050 te helpen halen. Het werk van de coalitie sluit aan bij de doelstellingen van de EPBD en EED en ondersteunt de lidstaten bij de uitvoering van deze regels op nationaal niveau.

De EPBD moedigt verregaande verduurzaming en circulariteit aan en stuurt aan op minimale energie prestatie vereisten. Om het aantrekken van (private) investeringen te ondersteunen moeten lidstaten de ontwikkeling van o.a. energieprestatiecontracten bevorderen (artikel 17 lid 3).

De EED beschrijft in de overwegingen dat het voor de ambitieuze renovatiedoelstellingen van de Renovation Wave noodzakelijk is om o.a. energieprestatiecontracten te bevorderen en dat daarvoor o.a. dubbelzinnigheden in nationale wetgeving aangepakt moeten worden (overwegingen 130, 131) zodat meer energiebesparing kan worden gerealiseerd en kosteneffectieve renovaties voor alle huishoudens mogelijk gemaakt worden (overwegingen 133, 138). Deze overwegingen zijn o.a. concreet verwerkt in de (verplichte) artikelen 29 (lid 6b) en 30 (lid 3).

In navolging van EED artikel 30 lid 10 zal uiterlijk 31 december 2024 [update: naar verwachting mei 2025] aanvullend nog een Guidance⁸ worden gepubliceerd voor lidstaten en marktpartijen over hoe private investeringen (in energie efficiëntie) te ontsluiten. Met betrekking tot de implementatie van de verplichte onderdelen uit EED artikel 30 heeft de Europese Commissie reeds separate aanbevelingen⁹ gepubliceerd.

In deze aanbevelingen wordt specifiek de toegevoegde waarde van gebouwgebonden financieringsconstructies herkend en dat de diversiteit van mogelijke uitvoeringsvormen groot is. Uit de zinsnede “*Where relevant, namely when on-bill financing schemes are implemented as a credit agreement and not as a service, on-bill financing schemes must comply with the Consumer Credit Directive and energy consumer protection legislation.*” kan worden afgeleid dat

⁴ Consumer Credit Directive (CCD); Directive EU 2023/2225 - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023L2225&qid=172325693492>

⁵ Energy Efficiency Directive; Directive EU 2023/1791 - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023L1791&qid=172326015795>

⁶ Energy Performance of Buildings Directive; Directive EU 2024/1275 - https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202401275

⁷ European Energy Efficiency Financing Coalition: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/financing/european-energy-efficiency-financing-coalition_en

⁸ Begin 2024 is in het kader van de totstandkoming van ‘Unlocking private investments in energy savings – Guidance to Member States en market actors’ een raadpleging geweest: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13938-Unlocking-private-investment-in-energy-efficiency-guidance-to-Member-States-and-market-actors_en Het is nu afwachten wat de uiteindelijke inhoud wordt en of deze wellicht nog nadere richting gaat geven ten aanzien van dit onderwerp. De noodzaak van het wegnemen van barrières voor energieprestatiediensten heeft in ieder geval wel hun aandacht.

⁹ Recommendations on the transposition of Article 30 of the Energy Efficiency Directive; https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:C_202301553

kwalificatie als krediet waar de CCD op van toepassing is, vanuit Europa géén voorgeschreven feit is en dat onder bepaalde voorwaarden Energieprestatiecontracten met particuliere woningeigenaren weldegelijk als doorlopende dienstverlening kunnen kwalificeren waarop de CCD niet van toepassing is. Als voorbeeld wordt hier bovendien een project in Letland geschetst waarbij een ESCo investeert en daarbij een bepaalde energieprestatie garandeert terwijl de woningeigenaren een maandelijks bedrag betalen ten behoeve van de ESCo. Voor zover bekend kwalificeert dit energieprestatiecontract met de woningeigenaren niet als consumentenkrediet waarop de Letse, eveneens op de CCD gebaseerde, kredietregelgeving van toepassing wordt geacht.

Als basis voor de voorwaarden voor de kwalificatie als dienst kan worden gekeken naar annex XV van de EED in combinatie met de algemeen geaccepteerde “Eurostat Guideline voor Energieprestatiecontracten met overheden”¹⁰. Op basis hiervan¹¹ kan worden afgeleid dat het in principe mogelijk zou moeten zijn om energieprestatiecontracten die voldoen aan de voorwaarden zoals opgenomen in de draft set of requirements¹² uit het werkprogramma ‘Doorontwikkeling en opschaling gebouwgebonden verduurzamingsdienst met publieke sturing’ van ROM Utrecht Region, voor de woningeigenaar te kwalificeren als off balance c.q. een dienstverleningsconcept.

¹⁰ A Guide to the Statistical Treatment of Energy Performance Contracts; <https://www.eib.org/en/publications/guide-to-statistical-treatment-of-epc>

¹¹ In 2021 suggereerde de Europese Commissie per brief om uit deze Guide inspiratie op te doen voor voorwaarden ten aanzien van de behandeling van energieprestatiecontracten met particuliere woningeigenaren.

¹² <https://acrobat.adobe.com/id/urn:aaid:sc:EU:f5a28a67-f997-4223-b503-70006c6f5ac5>

Bijlage 3: Concrete suggestie

Recent¹³ zijn zowel de Europese Energy Efficiency Directive (EED), Energy Performance of Buildings Directive (EPBD) en Consumer Credit Directive (CCD) herzien. Alle drie deze herziene directives moeten binnen de gestelde tijd geïmplementeerd worden in nationale wet- en regelgeving.

Voor een effectieve en efficiënte implementatie van de herziene EED en EPBD is het een logische stap om de duiding over de toepasselijkheid van nationale wet- en regelgeving rond consumentenkrediet ten aanzien van (gebouwgebonden) energieprestatiecontracten - bij voorkeur gelijktijdig met de implementatie van de herziene CCD - te verwerken in de Wet op het Financieel Toezicht (Wft) en de betreffende onderdelen van het Burgerlijk Wetboek (BW).

Concrete suggesties daarvoor, staan hieronder.

BW 7, titel 2a

++

Artikel 58 lid 2 BW 7

Deze titel is niet van toepassing op:

1. energieprestatiecontracten die voldoen aan de definitie en voorwaarden zoals gedefinieerd in **de Wet op het financieel toezicht**

+++

Wet financieel toezicht

+++

Artikel 1.1 Wft (definitie)

- x. energieprestatiecontract: een overeenkomst die voldoet aan de definitie en voorwaarden opgenomen in **bijlage B**

Artikel 1:20 Wft

1 Deze wet is niet van toepassing op:

- g. Energieprestatiecontracten, voorzover zij voldoen aan de voorwaarden opgenomen in **bijlage B**.

+++

Bijlage bij Wet financieel toezicht

+++

Bijlage B

Energieprestatiecontract¹⁴: een contractuele regeling tussen de begunstigde en de aanbieder van een maatregel ter verbetering van de energie-efficiëntie, die tijdens de gehele looptijd van het contract wordt geverifieerd en gecontroleerd, waarbij de investeringen (arbeid, leveringen of diensten) zodanig worden betaald dat ze in verhouding staan tot de contractueel vastgelegde mate van verbetering van de energie-

¹³ Respectievelijk 13 september 2023 (EED), 24 april 2024 (EPBD) en 18 oktober 2023 (CCD)

¹⁴ Definitie uit de Energy Efficiency Directive

efficiëntie of een ander overeengekomen prestatie criterium, zoals financiële besparingen, en die, wanneer deze wordt afgesloten met een particuliere woningeigenaar als begunstigde en ten aanzien van een woning waarin deze zelf woont, tenminste voldoet aan de volgende eigenschappen: [volledige lijst eisen / eigenschappen¹⁵]

+++

Mochten energieprestatiecontracten niet voldoen aan de vereiste eigenschappen, dan zal de AFM alsnog kunnen oordelen dat ze wel onder de reikwijdte van Wft en BW7 titel 2a vallen en daarbij - net als nu - haar reguliere visie kunnen toepassen ten aanzien van het wel of niet afgeven van vergunningen en de handhaving daarvan.

¹⁵ Direct in de wet toe te voegen of - wellicht wenselijker - via een AmvB. Bijvoorbeeld geënt op de lijst met eigenschappen zoals in concept ontwikkeld in het werkprogramma ‘Doorontwikkeling en opschaling gebouwgebonden verduurzamingsdienst met publieke sturing’ van ROM Utrecht Region (<https://acrobat.adobe.com/id/urn:aaid:sc:EU:f5a28a67-f997-4223-b503-70006c6f5ac5>). Deze lijst is gebaseerd op de eigenschappen van een Energieprestatiecontract zoals opgenomen in de Energy Efficiency Directive en op aanraden van de Europese Commissie geïnspireerd op “A Guide to the Statistical Treatment of Energy Performance Contracts (<https://www.eib.org/en/publications/guide-to-statistical-treatment-of-epc>).

Bijlage 4: Is een andere route sneller en kansrijk?

De Wft geeft op een aantal punten de mogelijkheid om *bij ministeriele regeling* vrijstelling te verlenen. Deze zijn opgenomen in de Vrijstellingsregeling Wft. Energieprestatiecontracten zouden, bijvoorbeeld voor zover zij aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen, aan de Vrijstellingsregeling kunnen worden toegevoegd. Vrijstelling van de Wet financieel toezicht betekent echter niet automatisch ook dat niet hoeft te worden voldaan aan BW7 titel 2a. Voor wat betreft de voorschriften daaruit die belemmerend werken voor gebouwgebonden energieprestatiecontracten - terwijl het energieprestatiecontract an sich wel invulling geeft aan de bedoeling achter het specifieke voorschrift - zou dan apart moeten worden gekeken of ruimte kan worden gecreëerd via Maatwerk voor Innovatie. Het is onbekend of dat kan (eerdere pogingen kwamen niet tot bloei) en of en hoe dit daarna omgezet kan worden in de permanente oplossing die nodig is voor opschaling.

In theorie zou een andere alternatieve route kunnen zijn de kwalificatie aan de AFM te laten maar de wetgeving dusdanig nader te duiden dat de AFM aanbieders van (gebouwgebonden) energieprestatiecontracten – die aan bepaalde eisen voldoen - een vergunning niet kan onthouden. Hiermee zou de wetgever de huidige wijze van werken met een ‘open norm’ moeten verlaten, wat wellicht weer tal van andere implicaties met zich meebrengt. Daarnaast zullen, om de essentie van de gebouwgebonden energieprestatiecontracten in stand te kunnen houden, vervolgens in de reguliere kredietketen diverse interventies moeten worden ontworpen om in relatie tot de gebouwgebondenheid om te gaan met specifieke wettelijke vereisten die aan kredietverlening worden gesteld. Hierbij moet worden gedacht aan vereisten rond pre-contractuele informatie, individuele controle van kredietwaardigheid, registratie in nationale databanken, vereisten inzake politiek prominente personen en ‘know-your-customer’. Het is veel bewerklijker om deze keten, waarin ook weer andere zelfstandige en onafhankelijke partijen werkzaam zijn, in generieke zin aan te passen op het op een juiste manier kunnen omgaan met en borgen van de kwaliteit van gebouwgebonden energieprestatiecontracten dan om energieprestatiecontracten separaat te voorzien van een vorm van (publieke) sturing. De kern van een energieprestatiecontract is de reële prestatie die wordt geborgd en dat moet leidend blijven. Het risico is groot dat inbedding binnen een raamwerk dat is ontworpen voor sec financiële producten zonder binding met reële prestaties, juist daarvan afleidt. Of het tegenovergestelde; dat het lastig is om de regels voor sec financiële producten voldoende sluitend te houden.

De suggestie voor de structurele oplossing, namelijk buiten de reikwijdte van de Wft en BW7 titel 2a, staat in bijlage 3 beschreven. Mochten energieprestatiecontracten niet voldoen aan de vereiste eigenschappen, dan zal de AFM alsnog kunnen oordelen dat ze wel onder de reikwijdte van Wft en BW7 titel 2a vallen en daarbij - net als nu - haar reguliere visie kunnen toepassen ten aanzien van het wel of niet afgeven van vergunningen en de handhaving daarvan.

Een alternatief instrument – óók buiten de reikwijdte van de Wft en BW7 maar dan op grond van een nieuw te maken wettelijke bepaling in lijn met Wft 1:20 – zoals de minister van VRO in zijn kamerbrief van 18 november 2022 beschreef¹⁶ met het streven deze uiterlijk in 2025 in te laten gaan, is nog niet tot stand gekomen. Er is nog geen schets van de opzet ervan noch zicht op door

¹⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/11/18/kamerbrief-over-gebouwgebonden-financierings-en-ontzorgingsconcepten-voor-verduurzaming-van-de-eigen-woning>

wie en hoe het in de praktijk in samenhang met daadwerkelijke verduurzamingsproposities en prestatiegaranties aangeboden zou worden.

Bijlage 5: Hoe verder als de nadere duiding er is, voedingsbodem voor vervolg

In verschillende eerdere programma's is reeds veel voorwerk verricht. Modelovereenkomsten liggen klaar. De blauwdruk en het procesmodel voor opschaling zijn gedetailleerd om in de praktijk gevalideerd te worden. Vanuit het lopende door BZK gesubsidieerde programma "Doorontwikkeling en opschaling van Gebouwgebonden verduurzamingsdiensten met publieke sturing" kan vanuit ROM Utrecht Region onder begeleiding van een stuurgroep de (door-) ontwikkeling van het marktmodel en opschaling mét een vorm van publieke sturing worden gefaciliteerd. O.a. Gemeente Amersfoort en provincie Utrecht zijn bereid te kijken hoe ze opnieuw een rol spelen bij een borgstelling voor een pilot. Middels verschillende reacties op de internetconsultatie voor het Social Climate Fund¹⁷ is de oproep gedaan om een deel van die middelen beschikbaar te stellen voor een garantiefonds voor dit instrument.

Voor de ketenintegratie, onderlinge contractvorming in consortia en financiering kunnen potentiële dienstverleners gebruik maken van en doorbouwen op kennis- en innovatie uit bijvoorbeeld CISE en digiC. Voor prestatiesturing en monitoring kan worden doorgebouwd op de innovaties die zijn ontwikkeld door marktpartijen en de implementatie van de Energie Prestatie Vergoeding (EPV) in de huursector. Binnen het NGF-programma 'Toekomstbestendige leefomgeving - gebouwde omgeving' kunnen de verschillende facetten langs het Kringloop Integratie Platform bij elkaar worden gebracht tot een basis voor breed uitrolbare aantrekkelijke consumentenproposities voor verregaande prestatiegerichte woningverduurzaming met circulair gebruik van materialen. Met Verbouwstromen kan worden gewerkt aan brede uitrol en volumes. Lokale en regionale overheden staan te trappelen om goed en betaalbaar verduurzamingsaanbod voor hun inwoners.

¹⁷ Bijvoorbeeld <https://www.internetconsultatie.nl/socialclimatefund/reactie/0a9092ef-59ed-4454-986b-dd40d43b3223> van prov. Utrecht, gem. Amersfoort, Stroomversnelling, ROM Utrecht, Bouwend Nederland en Consumentenbond maar ook Verbouwstromen en Vereniging Eigen Huis refereerden aan iets dergelijks.

Dit is slechts een eerste voorstel van aanknopingspunten voor implementatie, optimalisatie en opschaling. Zodra genoemde belemmering is opgelost, zal vanuit o.a. het werkprogramma van ROM Utrecht e.a. direct worden doorgeschakeld naar het concreter samenbrengen van de beschikbare kennis en partijen om tot uitvoering te komen. Gezien het marktpotentieel en aantrekkingskracht van het voorspelbare businessmodel is het bedrijfsleven van groot tot MKB geïnteresseerd.

Prestaties, circulariteit én betaalbaarheid

Woningeigenaren houden altijd de optie middels spaargeld of een lening voor eigen rekening en risico zelf te investeren in verduurzamingsmaatregelen (huidige situatie) maar door het keuzepallet te verrijken met de vorm van een gebouwgebonden energieprestatiecontract als dienst, ontstaat de mogelijkheid dat ook derden dat doen. Een gebouwgebonden verduurzamingsdienst maakt bovendien de maatregelen niet alleen investeerbaar over de as van vermeden energie- en onderhoudskosten, maar ook over de as van CO₂-beprijzing en circulariteit. Afhankelijk van het daarop gevoerde beleid, ontstaat dan de mogelijkheid van een multi-tier business case waarbij het niet ondenkbaar is dat voor de woningeigenaar de maandlast van een gebouwgebonden verduurzamingsdienst met geborgde prestaties lager kan liggen dan de maandelijkse financierings- en onderhoudslasten van een zelfde woningverduurzaming waar de woningeigenaar zelf in investeert. Extra aanknopingspunten voor het organiseren van betaalbaarheid dus.

Tekstbox – verkennende vingeroefening over de combinatie van prestaties, circulariteit en betaalbaarheid